

Súd: Okresný súd Námestovo
Spisová značka: 12P/40/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5819201358
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Chlebo
ECLI: ECLI:SK:OSNO:2020:5819201358.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Námestovo, sudcom JUDr. Martinom Chlebom, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: E. E., nar. XX.XX.XXXX., bytom u otca, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, IČO: 30 794 536, dieťa rodičov: matky - A. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom R., a otca - A. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXX/X, R., právne zastúpený: JUDr. Peter Vevurka, advokát, so sídlom Mieru 312, Námestovo, v konaní o na nahradenie súhlasu so zmenou priezviska maloletého dieťaťa, takto

rozhodol:

- I. Súd n a h r á d z a súhlas matky so zmenou priezviska maloletej E., nar. XX.XX.XXXX z priezviska „E.“ na priezvisko „U.“.
- II. Žiaden z účastníkov konania n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Otec návrhom na začatie konania doručeným súdu dňa 06.08.2019 žiadal, aby súd dal otcovi súhlas k podaniu žiadosti príslušnému správneému orgánu na zmenu priezviska mal. E. E., nar. XX.XX.XXXX, z priezviska „E.“ na priezvisko „U.“.
2. Otec svoj návrh odôvodnil tým, že Okresný súd Námestovo rozhodnutím č.k. 11P/1/2019 zo dňa 30.05.2019 rozhodol, tak že mal. E. zveril do osobnej starostlivosti otca a zároveň zaviazal matku prispievať na výživu mal. E. sumou 30 EUR mesačne. Súd rozhodol o zverení mal. E. do starostlivosti otca najmä na základe listinných dôkazov a to, že matka požívala a požíva vo zvýšenej miere alkohol a drogy. Uvedené vyplýva aj z lekárskech správ kde sa konštatuje, že mal. E. boli v moči pri narodení zistené drogy - opiáty, ako aj alkohol. Mal. E. bola hneď po prepustení z nemocnice odovzdaná do starostlivosti otca, ktorý jej zabezpečuje celodennú starostlivosť. Otec je poberateľom príspevku na opatrovanie, kde sa stará o svojich rodičov, prídavku na dieťa a rodičovského príspevku. Matka nejaví skutočný záujem o mal. E.. Od vyhlásenia vyššie uvedeného rozsudku nebola navštíviť mal. E. ani raz. Otec pravidelne s mal. dieťaťom navštevuje lekárov aj z dôvodu fetálneho alkoholového syndrómu. Nakoľko mal. E. ma iné priezvisko ako otec, otec musí pravidelne vysvetľovať a preukazovať pred lekármi a štátnymi inštitúciami, že mal. E. je jeho dcéra. Otec mal záujem riešiť zmenu priezviska mal. dieťaťa mimosúdne s matkou mal. dieťaťa. Matka mu prisľúbila, že s ním pôjde na matriku a že spoločne požiadajú o zmenu priezviska mal. E. z priezviska E. na U.. Nakoľko matka požíva alkohol vo zvýšenej miere, nebolo možné sa s matkou dohodnúť. Matka otcovi nedvíha telefón a nie je s ňou možná normálna komunikácia. Otec aj vzhľadom na skutočnosť, že sa o mal. dieťa stará výlučne sám bez pomoci matky, na zlú povesť matky, nezáujem matky o mal. E., a zjednodušenie vybavovania vecí pred úradmi a lekármi navrhuje, aby bolo mal. E. zmenené priezvisko na U.. Mal. E. bude vyrastať s otcom, ktorý pre ňu bude ozajstná rodina a dieťa sa bude aj v budúcnosti radšej identifikovať s priezviskom otca ako matky,

ktorá ju odvrhla v dôsledku svojej závislosti na alkohole. Zmena priezviska bude mať tak aj pre mal. E. pozitívny význam v budúcnosti, aby bola zachovaná jednota priezviska rodiny, ktorú tvorí otec a dcéra.

3. Matka sa k návrhu písomne nevyjadrila. Počas pojednávania a tiež v rozhovore s kolíznym opatrovníkom sa matka vyjadrila, že s návrhom nesúhlasí. Kolíznemu opatrovníkovi tiež uviedla, že otec si nezaslúži, aby malo dieťa po ňom priezvisko. Počas tehotenstva sa matka s otcom dohodla, že ak to bude chlapec bude mať dieťa priezvisko po otcovi, ak to bude dievča bude mať dieťa priezvisko po matke.

4. Uznesením č.k. 12P/40/2019-20 zo dňa 14.08.2019 ustanovil súd mal. dieťaťu za kolízneho opatrovníka Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Námestovo, IČO: 30 794 536. Kolízny opatrovník predložil súdu správu zo zisťovania rodinných, bytových a sociálnych pomerov mal. dieťaťa zo dňa 02.09.2019. Z uvedenej správy vyplýva, že kolízny opatrovník odporúča, aby súd návrhu otca vyhovel. Na tomto svojom stanovisku kolízny opatrovník zotrval počas celého konania.

5. Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa s obsahom listín tvoriacich súdny spis, najmä návrhom na začatie konania, rodným listom mal. dieťaťa, lekárskymi správami z očnej ambulancie HNŠP Trstená, lekárskymi správami MUDr. Štillovej - neurológa, správou o novorodencovi, správou kolízneho opatrovníka zo zisťovania rodinných, bytových a sociálnych pomerov mal. dieťaťa z 02.09.2019, lustráciami v registri obyvateľov, lustráciami v Sociálnej poisťovni, správami mesta Tvrdošín z 03.07.2020 a z 07.07.2020, správami mesta Trstená z 03.07.2020 a 07.07.2020, správou kolízneho opatrovníka z pohovoru s matkou a pohovoru s rodičmi otca z 06.07.2020, lustráciou matky v registri priestupkov, oboznámením sa s obsahom spisov Okresného súdu Námestovo sp zn. 11P/1/2019 a sp. zn. 4P/2/2019.

6. Súd nevykonala dôkazný prostriedok navrhnutý matkou - výsluch svedka, ktorým mala byť jej matka G. E.. Podľa matky mali z uvedeného výsluchu vyplynúť o otcovi také skutočnosti, ktoré by dokazovali, že otec sa o mal. E. riadne nestará. Podľa písomných ako aj ústnych vyjadrení kolízneho opatrovníka, však kolízny opatrovník nemá počas celého života mal. E. žiadnu vedomosť o neplnení si povinností otca pri osobnej starostlivosti o mal. E.. Práve naopak otec si svoje povinnosti plní riadne. Tvrdenia matky v tomto smere vyvracajú aj zistenia súdu v konaní sp. zn. 11P/1/2019. Vykonanie dôkazného prostriedku preto súd vyhodnotil ako nadbytočné a neúčelné.

7. Podľa čl. 5 Zákona o rodine:

Záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

8. Podľa § 35 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vysťahovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

9. Podľa § 8 zákona č. 300/1993 Z.z. o mene a priezvisku (ďalej len „Zákon o mene a priezvisku“), zmena mena alebo zmena priezviska maloletého sa nepovolí, ak by bola v rozpore so záujmom maloletého, alebo s § 4 ods. 2, alebo ak by bola v rozpore s právnym poriadkom alebo tradíciou iného štátu, ak štátny občan Slovenskej republiky je tiež štátnym občanom iného štátu.

10. Podľa § 11 ods. 3 písm. a) Zákona o mene a priezvisku:

Žiadosť o zmenu mena alebo zmenu priezviska maloletého podávajú jeho rodičia, ak sú jeho zákonnými zástupcami, ako spoločnú žiadosť. Ak ide o maloletého staršieho ako 15 rokov, musia k žiadosti priložiť jeho písomný súhlas s jeho úradne osvedčeným podpisom. Ak o zmenu mena alebo zmenu priezviska maloletého žiada iba jeden z jeho rodičov, k žiadosti priloží aj písomný súhlas druhého rodiča s jeho úradne osvedčeným podpisom alebo právoplatné rozhodnutie súdu nahrádzajúce jeho súhlas, ak súhlas nedal alebo ak sa súhlas nedal získať.

11. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k nasledovnému skutkovému a právnomu posúdeniu veci: Mal. E. bola do osobnej starostlivosti otca zverená na základe rozsudku Okresného súdu Námestovo sp. zn. 11P/1/2019 zo dňa 30.05.2019, ktorý sa stal právoplatným dňa 15.07.2019. Uvedeným rozsudkom bola matka zároveň zaviazaná prispievať na výživu mal. E. sumou 30 EUR mesačne. Bolo zistené, že mal. E. sa narodila s fetálnym alkoholovým syndrómom, ktorý bol spôsobený užívaním alkoholu a omamných látok matkou počas tehotenstva. Pri narodení bol mal. dieťaťu v krvi nameraný alkohol a v moči zistené opiáty. Mal. dieťa je z uvedeného dôvodu sledované vo viacerých lekárskech ambulanciách. Hneď po svojom prepustení z pôrodnice bolo mal. dieťa uznesením (neodkladným opatrením) Okresného súdu Námestovo sp. 11P/1/2019 zo dňa 08.01.2019 odovzdané do osobnej starostlivosti otca, v ktorej sa nepretržite nachádza do dnešného dňa. V starostlivosti otca neboli zo strany príslušných orgánov doposiaľ zistené žiadne nedostatky. Bolo zistené, že matka navštevuje mal. E. len veľmi sporadicky a nepravidelne. Pokiaľ matka tvrdila, že po pôrode sa o mal. E. osobne starala ona, okrem jej tvrdenia nevyplývala táto skutočnosť, zo žiadneho súdu známeho predošlého zistenia a to ani v z iných konaní vedených pred tunajším súdom. Súd preto nemohol toto jej tvrdenie považovať za dôveryhodné. Bolo tiež zistené, že matka dlhodobo nepracuje. Nie je ani evidovaná ako uchádzač o zamestnanie. Dôvod prečo nepracuje nevedela dôveryhodne objasniť. Poukazovala na svoje časté zranenia, ktoré jej mali brániť riadne sa zamestnať a zotrvať v pracovnom pomere. Keď však bola dopytovaná na príčiny a súvislosti jej zranení, nevedela ich dôveryhodne vysvetliť. Z jazvy na vnútornej strane jej ľavého predlaktia, ku ktorému mala prísť v dôsledku úrazu vo vani a toho, že nevedela popísať priebeh úrazu a ani sa nezaujímal o zistenie príčin uvedeného úrazu, je dôvodné predpokladať možné suicidálne úmysly matky. Z viacerých lekárske správ týkajúcich sa konaní, v ktorých matka vystupuje, je možné zistiť, že matka trpí syndrómom závislosti na alkohole. Túto svoju závislosť sa však v priebehu konania snažila bagatelizovať a čiastočne až popierať. Už po pôrode jej bola odporúčaná ústavná protialkoholická liečba, tú však odmietla a podrobuje sa len ambulantnej liečbe. Zo správy HNsP Trstená z 12.11.2019 vyplýva, že matka od júna 2019 kontakt s ambulanciou prerušila a dovtedy opakovane porušila liečebný režim. Vzhľadom k tomu, že liečba závislosti si vyžaduje striktnú abstinenciu, je uvedené tvrdenie HNsP Trstená a matkou na pojednávaní priznané „nejaké recidívy“ skôr dôkazom toho, že o úspešnosti ambulantnej formy liečby možno mať v danom prípade oprávnené pochybnosti. Vo vzťahu k povesti matky sa vyjadril kolízny opatrovník, ktorý uviedol, že mu je zo znalosti miestnych pomerov známe, že matka vedie záhaľčivý spôsob života ovplyvnený alkoholom. Uvedené tvrdenia korešpondujú aj s tvrdeniami otca a otca staršej matkinej dcéry Z. E., nar. XX.XX.XXXX - R. N.. Nakoľko matka nemá žiaden príjem, všetky jej výdavky, vrátane výživného na mal. E., platí jej matka. Matka sa nijakým spôsobom nepodieľa na starostlivosti a výžive mal. E..

12. To, či dôjde k zmene priezviska mal. dieťaťa je podstatnou vecou súvisiacou s výkonom rodičovských práv a povinností. Keďže sa rodičia nevedeli zhodnúť na tom, či má byť priezvisko mal. E. zmenené, musel o nahradení súhlasu rodiča, ktorý so zmenou nesúhlasí, rozhodnúť súd. Na nahradenie súhlasu so zmenou priezviska nie je právny nárok a podľa judikatúry súd dá súhlas na podanie žiadosti / nahradí súhlas jedného z rodičov (proti vôli druhého rodiča) len vtedy, ak sú na to závažné dôvody. Súd preto v konaní posudzoval, či rodič, ktorého priezvisko mal. dieťa má, si plní svoje povinnosti voči mal. dieťaťu, prejavuje oň skutočný záujem, či nestratil voči nemu citový vzťah alebo či existujú iné vážne dôvody, pre ktoré nie je v záujme ďalšej výchovy mal. dieťaťa, aby sa u neho udržiaval a prehlboval pocit spolunáležitosti s týmto rodičom.

13. Už počas tehotenstva a času pôrodu sa matka voči mal. E. prejavila obzvlášť zavrhnúťhodným spôsobom, keď užívala alkohol a iné omamné látky, čím mohla mal. E. spôsobiť nenávratné poškodenie zdravia, ktorým mohla poznačiť mal. E. na celý život. Rozsah tohto poškodenia nie je v tomto veku dieťaťa možné ešte s určitosťou stanoviť, mal. E. bol však už tesne po narodení diagnostikovaný fetálny alkoholový syndróm, čo je súbor príznakov u novorodenca, ktoré vznikli počas tehotenstva následkom

nadmerného pitia alkoholu matkou. Vo vzťahu k osobe matky je možné konštatovať, že má dlhodobý neriešený problém so závislosťou na alkohole, neprejavuje skutočný záujem o styk s mal. E., osobne neprispieva na výživu mal. dieťaťa, v mieste svojho bydliska má pochybnú povesť, aj jej staršia dcéra Z. bola zverená do osobnej starostlivosti otca mal. Z.. Pokiaľ otec uvádza, ako dôvody na zmenu priezviska to, že sa o mal. dieťa stará výlučne sám bez pomoci matky, na zlú povesť matky, nezaujem matky o mal. E., a zjednodušenie vybavovania vecí pred úradmi a lekármi navrhuje, súd konštatuje, že žiaden z týchto dôvodov by sám osobe nepostačoval na nahradenie súhlasu so zmenou priezviska. Po komplexnom posúdení všetkých zistených skutočností však súd vyhodnotil situáciu tak, že je v záujme mal. E., aby došlo k zmene jej priezviska z priezviska matky na priezvisko otca (v ženskom tvare) a vytvoril sa tak predpoklad, že mal. dieťa bude pevnejšie, aj cez svoje priezvisko, ukotvené v rodinnom prostredí, v ktorom vyrastá. Za relevantný dôvod súd považoval aj povesť matky a spôsob jej života, v ktorých dôsledku by priezvisko matky mohlo v malom meste, akým je R., predstavovať pre mal. dieťa určitú bariéru predsudkov v jeho budúcich spoločenských vzťahoch.

14. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, nakoľko neboli zistené také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali právo jedného účastníka na náhradu trov konania voči druhému účastníkovi podľa § 55 CMP.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na Okresnom súde Námestovo. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 a 2 CSP) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul (t.j. vykonateľné rozhodnutie), môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.